

ОСНОВНИ ПРИНЦИПИ

на националната политика и стратегия
за подземните богатства и устойчиво развитие на
българската минерално-суровинна индустрия

Член на:

1

Member of:

1. Без добив на подземни богатства животът на човечеството е невъзможен. Минерално-суровинната индустрия е в основата на всички други индустрии и важен фактор за икономическата стабилност и енергийна независимост на всяка страна, която има подземни богатства.

- *Във всеки момент от развитието си човечеството е търсило достъп до подземни богатства и е имало необходимост от техния добив;*
- *Индустрии като металургичната, химическата, машиностроителната, електротехническата, строителната, транспортната, високите технологии и други са невъзможни без суровините - продуктите на минерално-суровинната индустрия;*
- *В Европа индустриите, зависими от достъпа до минерални суровини, генерират годишно 1 324 млрд. евро добавена стойност и осигуряват заетост на приблизително 30 млн. души (Мадридска декларация за суровините, Европейска конференция за суровините, Мадрид, юни 2010 г.).*

2. Наличието на подземни богатства в дадена държава или в даден регион от нея е божи дар, уникална възможност и изключителен шанс за социално-икономическо развитие и повишаване жизнения стандарт на населението в тези региони.

- *В България през 2009 г. индустриите, зависими от достъпа до суровини, са генерирали 32 785 млн. лева добавена стойност и осигурили заетост на приблизително 1 968 000 души (Обща статистика на НСИ 2009 г. за секторите: Добивна и преработваща промишленост; Производство и разпределение на електроенергия, газ и вода; Строителство; Търговия, ремонт на автомобили и битова техника; Хотели, общежития и обществено хранене; Транспорт и съобщения);*
- *В България добивната индустрия даде силен тласък на социално-икономическото развитие и благосъстояние на общините, на чиято територия са открити и се добиват подземни богатства, например: Раднево, Панагюрище,*

Член на:

2

Member of:

Етрополе, Мирково, Челопеч, Кърджали, Смолян, Мадан и много други;

- *Необходима е ясна политика, насочена към развиване на регионите с перспективен геоложки потенциал и ниска трудова заетост;*
- *Повечето минни компании ежегодно даряват значителни средства за изграждане на инфраструктурни проекти и подпомагане здравеопазването, образованието, културата, спорта и социалните дейности на териториите на общините, където оперират.*

3. Добивът на подземни богатства е неизбежен и се осъществява навсякъде, където са налице определени условия за това.

- *Необходимостта от достъп до суровини - подземни богатства, съпътства всеки един момент от развитието на човечеството;*
- *Това е важен елемент на функциониращата пазарна икономика в съответствие с принципа „търсене-предлагане“;*
- *Необходимо е опазването на природната среда през целия жизнен цикъл на минните обекти - от проучването и добива до пълната рекултивация след приключване на дейностите, както и осигуряване на здравословни и безопасни условия за работещите в минерално-суровинната индустрия.*

4. Достъпът до подземни богатства е зависим от редица фактори, включващи както физическата наличност и проученост на подземните богатства, така и развитието на техниката и технологиите и адекватна нормативна уредба. Такива фактори са:

- *Физическа наличност на подземни богатства на дадена географска територия;*
- *Степен на проученост и доказване на подземни богатства;*
- *Развитие на техниката и технологиите, създаващи възможности за екологично и здравословно-безопасно*

Член на:

3

Member of:

производство, както и за проучване и добиване на все по-трудно достъпни подземни богатства, на все по-големи дълбочини и с все по-ниски съдържания на полезни компоненти;

- *Адекватна нормативна уредба по отношение на отрасъла, осигуряваща ефективен и балансиран достъп до подземни богатства и опазване на околната среда и съобразена с принципите на публичност, прозрачност, равнопоставеност и конкуренция при предоставяне на права за търсене, проучване и добив на подземни богатства;*
- *Адекватна и ефективна нормативна уредба по отношение на планиране ползването и урегулиране на територията при предоставени права.*

5. Нормативната уредба на дейностите относно проучването, добива и преработката на подземни богатства максимално трябва да насърчава тяхното ефективно, пълно и комплексно оползотворяване, опазване на околната среда и създаване на безопасни и здравословни условия за работещите в отрасъла. Насърчаване на:

- *Осигуряването на балансиран икономически и екологично отговорен подход към процесите на търсене и проучване, с цел устойчиво развитие на минната индустрия;*
- *Внедряване на нови технологии в добива и преработката на подземни богатства (чрез използване на водещи световни и европейски технологии), повишаване извличането на полезни компоненти и намаляване на загубите при добива;*
- *Комплексното оползотворяване и управление на подземните богатства и получените твърди отпадъци при добива и преработката им;*
- *Добиване на енергийни суровини от нетрадиционни източници (напр. газ от шисти или нефт от битумни скали или пясъчници), чрез използване на водещи световни технологии и при строго съблюдаване на законодателството за опазване на околната среда;*

- *Развитието на производства на продукти с по-голяма добавена стойност по технологичните вериги след добива и първичната преработка на минерални суровини - подземни богатства;*
- *Ефективното събиране и рециклиране на отпадъците по цялата технологична верига на преработката на метални, петролни и други продукти във всички индустрии по веригата след добива;*
- *Рециклирането и оползотворяването на строителни отпадъци и вторични материали.*

6. Спецификата на дейността и рискът в минерално-суровинната индустрия са предопределили в почти всички европейски държави тази дейност да се извършва от частно-правни субекти. Това е обусловено от:

- *Дълъг срок на инвестиционния процес от проучването до реализацията на минни проекти;*
- *Голям пазарен риск, особено за борсовите продукти;*
- *Природен риск от непотвърждение на полезни компоненти и от стихийни бедствия;*
- *Риск от липса на пазарен баланс (търсене/предлагане) при строителните материали, вследствие на небалансирани процеси за търсене и проучване на тези материали;*
- *Социален риск, свързан със значителни инвестиции за осигуряване на здравословни и безопасни условия на труд на работещите;*
- *Значителни инвестиции за опазване на околната среда и рекултивация.*
- *Значителен риск от нелоялна конкуренция във формата на незаконни добивни дейности;*
- *Риск от липса на ясна и прозрачна регулаторна рамка, свързана с различни аспекти от управлението на подземните богатства.*

Член на:

5

Member of:

7. В България минерално-суровинната индустрия има стратегическо значение и съществен принос за социално-икономическото развитие на страната. Минерално-суровинната индустрия в цифри средногодишно:

- *Произведена продукция – около 5% от брутния вътрешен продукт на страната;*
- *Износ - над 300 милиона щатски долара;*
- *100% осигуряване на варовика за сероочистващите инсталации на ТЕЦ-овете;*
- *Около 54,9% (през 2009 г.) от общо произведената електроенергия в страната се пада на термични централи, захранвани с български въглища;*
- *Брой заети – около 30 000 души пряко и около 120 000 в обслужващи бранша сектори;*
- *Подотрасли:*
 - Твърди горива;
 - Метални полезни изкопаеми;
 - Неметални полезни изкопаеми;
 - Нефт и газ;
 - Скално-облицовъчни материали;
 - Строителни и инертни материали;
 - Геология;
 - Логистични дейности: *проектиране и инженеринг, минно строителство, търговия с продукти на минната индустрия, транспорт и доставки на продукти, оборудване, резервни части и сервиз за минната индустрия, застрахователно дело и други.*

8. В България минерално-суровинната индустрия има голям неизползван потенциал за ускоряване на социално-икономическото развитие на страната.

- *Средно за последните три години вносът на неметални полезни изкопаеми превишава повече от 2,5 пъти износа на*

Член на:

6

Member of:

такива, а от наличните около 170 вида скално-облицовъчни материали, които могат да се добиват в страната, се използват само около десетина вида;

- *Значителен потенциал има за разширяване добива на въглища, метални полезни изкопаеми, нефт и газ;*
- *С цел повишаване конкурентоспособността на местното производство на строителни и скално-облицовъчни материали е възможно въвеждането на мерки за ограничаване на вноса от страни, които са извън Европейски съюз (напр. определяне на квоти или въвеждане на по-високи мита за внос от трети страни).*

9. Минерално-суровинната индустрия, както всяка друга индустрия, може да се извършва устойчиво – икономически ефективно, екологосъобразно, безопасно за живота и здравето на работещите, социално отговорно и в хармония с останалите човешки дейности.

- *Налице е добро законодателство, добри примери и добри практики както в Европейския съюз, така и в България, които могат и следва да се прилагат и непрекъснато разширяват за гарантиране устойчивото развитие на минерално-суровинната индустрия.*

10. За държавата и бизнеса в бранша приоритетен принцип и цел на Стратегията за подземните богатства и устойчивото развитие на минерално-суровинната, обхващащо три аспекта: икономически, екологичен - зелена минна индустрия, социален - корпоративна социална отговорност.

Икономически аспект:

- *Прилагане на водещи технологии за:*
 - Намаляване загубите при добива;
 - Повишаване извличането на полезни компоненти при преработката;
 - Повишаване натуралната производителност на едно лице;

Член на:

7

Member of:

- Повишаване енергийната ефективност на производството;
- Вторична преработка на минерални отпадъци за производство на допълнителни продукти.
- *Борба срещу „сивия“ бизнес и незаконния добив на подземни богатства, вкл. инкриминиране на деянието като престъпление.*
 - Предоставяне на права единствено на лица с доказан опит в търсенето, проучването и/или добива на ПБ;
 - Въвеждане на законово задължение за издаване на сертификат за произход на стоката (добитото ПБ), който да бъде изискван задължително при извършване на сделки с такива стоки;
- *Усъвършенстване на законодателството в областта на подземните богатства;*
- *Постигане на стабилна и положителна икономическа среда, предвид големия размер на инвестиции в минната индустрия и сравнително дългия период на тяхната възвращаемост;*
- *Постигане на баланс между пазарно търсене и предлагане на подземни богатства, особено при суровини, чиято цена не се определя от международните пазари;*
- *Съобразяване с принципите и стандартите за устойчиво развитие;*
- *Насърчаване на периодична и всеобхватна оценка на риска във всички икономически направления на дейностите по проучването, добива и преработката на подземни богатства и реализация на превантивни антикризисни мерки;*
- *Насърчаване внедряването на и сертифициране по стандарт ISO9001.*

Екологичен аспект - зелена минна индустрия:

- *Опазване на земните недра чрез рационално използване на подземните богатства при проучването, добива и първичната им преработка;*
- *Забрана за добив на инертни материали от речните русла;*

Член на:

8

Member of:

- *Осъществяване на проучването, добива и преработката на подземни богатства при спазване на минимум предвиждащите се по закон екологични изисквания и насърчаване необходимите инвестиции за това;*
- *Внедряване най-добрите природосъобразни практики и минимизиране на екологичния отпечатък при проучването, добива и преработката на подземни богатства, в т.ч.:*
 - Анализ и оценка на положителните и отрицателни влияния, директни и индиректни, върху околната среда;
 - Насърчаване необходимите инвестиции за предотвратяване и ликвидиране на негативните влияния върху околната среда и биоразнообразието на всеки етап и фаза на работния процес на съществуващи и нови проекти;
 - Приоритетно внимание към опазване водите, съхранение на минералните отпадъци от добива и преработката и пълна рекултивация на засегнатите терени;
 - Насърчаване на събиране, повторна употреба и рециклиране на неминерални и минерални отпадъци от минно-добивната дейност;
 - Насърчаване на пълноценното и ефективно използване на наличната инфраструктура и производство на екологична енергия от възобновяеми енергийни източници (ВЕИ), където това е възможно.
- *Насърчаване създаването на фирмени системи за контрол на екологичното състояние и на прилагането на превантивния подход при опазване на околната среда;*
- *Насърчаване създаването на системни оценки на екологичния риск в компаниите и реализация на проекти за неговото намаляване и ликвидиране;*
- *Насърчаване внедряването на и сертифицирането по стандарт ISO 14001.*

Социален аспект – корпоративна социална отговорност:

- *Разработване на Кодекс за прилагане на етични бизнес практики, социално сътрудничество и спазване на човешките права;*
- *Насърчаване създаването на национална и браншова система за осигуряване на професионално подготвени кадри за минерално-суровинната индустрия;*
- *Насърчаване на фирмени системи за стимулиране на професионалното представяне и кариерно развитие на човешките ресурси;*
- *Насърчаване на национална браншова и фирмени системи за контрол и осигуряване на здравословни и безопасни условия за работа в компаниите, съобразно принципите за устойчиво развитие;*
- *Насърчаване на системната оценка на риска в направление „Безопасност и здраве при работа“ и инвестиции за намаляване и ликвидиране на рисковите фактори;*
- *Стимулиране на партньорство между държавата, местните общности и инвеститорите в минерално-суровинната индустрия;*
- *Насърчаване на постепенното развитие на съпътстващи производства, които в перспектива да станат независими от срока на работа на добивното производство и осигурят запазване на работните места;*
- *Насърчаване на изпреварваща оценка и комуникация със заинтересованите страни от началото до приключване на нови минни проекти - за обсъждане и решаване на потенциални проблеми и разрешаване на конфликти;*
- *Насърчаване на ефективна комуникационна стратегия на браншово и фирмено ниво за връзки с обществеността и медиите;*
- *Насърчаване внедряването на и сертифициране по стандарт OHSAS 18001.*

11. Партньорство и открит диалог с всички заинтересовани страни от дейността по търсене, проучване и добив на подземни богатства. За постигане на целите за устойчиво развитие на минерално-суровинната индустрия като основен фактор за успех ще се ангажират широк кръг страни за партньорство и открит диалог, включително:

- *Органите на държавната власт и органите на местното самоуправление и администрация;*
- *Членове на Българска минно-геоложка камара – национално представителна браншова организация;*
- *Необхванати в БМГК компании от бранша;*
- *Други организации - Българска стопанска камара, Конфедерация на работодателите и индустриалците в България, синдикати, Научно-технически съюз по минно дело, геология и металургия и др.;*
- *Научни и инженерингови организации и висши учебни заведения;*
- *Екологични неправителствени организации;*
- *Местни общности – Национално сдружение на общините в Република България;*
- *Потребители на продукцията от добива и преработката;*
- *Партньори - обслужващи бранша компании, които не са членове на Камарата;*
- *Европейските браншови организации - ЕВРОМИН И ЕВРОКОЛ;*
- *Европейски парламент;*
- *Европейска комисия;*
- *Други заинтересовани страни.*

12. Нормативно регламентиране на обществените отношения между органите на държавната и местна администрация и Българска минно-геоложка камара като национално представителна организация на бизнеса в бранша, с цел:

Член на:

11

Member of:

- *Гарантиране професионализма на операторите при предоставянето на разрешения за търсене, проучване и добив.*
- *Просветляване на „сивата“ икономика;*
- *Подготовка на кадри;*
- *Безопасност на труда и други.*

13. Създаване на система за ефективен контрол по спазване на нормативните актове, регулиращи обществените отношения в областта на търсенето, проучването и добива на подземни богатства.

- *При допускане на нарушения на закона, създаващи условия за корупция и незаконен добив на подземни богатства, се нарушават силно интересите на държавата (напр. значителни загуби за държавния бюджет в резултат от неплатени концесионни възнаграждения, осигуровки, данъци и др.), създава се нелоялна конкуренция и се отблъскват инвеститорите.*